

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

Glasi Slovencev v Argentini

Leto LXXVIII | 4. novembra 2019 - Buenos Aires, Argentina | Št. 28

www.svobodnaslovenija.com.ar

Svobodna Slovenija

„Kdor se je minulo soboto, ob 20. uri udeležil pevsko-glasbenega festivala, ki sta ga priredila SDO in SFZ v Slovenski hiši v Buenos Airesu, mu ni bilo žal, že zato ne, ker je z veseljem ugotovil, da naša mladina letos tako živahno kulturno in družabno deluje, kakor malokdaj doslej.“

Tako je poročevalec zapisal leta 1968 o prvem pevsko glasbenem festivalu, zdaj že več let poimenovan kot pevsko glasbeni večer. Vesela ugotovitev pa po tolikih letih velja za jubilejno obletnico, ki je sad vztrajnega delovanja slovenske mladine.

Na isti način bi lahko zatrjili, da kdor se je soboto, 19. oktobra, udeležil 50. Pevsko glasbenega večera, se je že pri vходу začudil ko je videl, koliko dela je bilo vložnega v pripravo zunanjih prostorov Slovenske hiše in dvorane dr. Gregorija Rožmana. Pred začetkom so si obiskovalci lahko ogledali stare programe, slike in posnetke prejšnjih PGV, in tako dobili zanimiv pregled skozi čas. Zelo zanimivo je bilo obujanje spominov na pretekle PGV... Koliko skupin, zborov in solistov ki so na v raznih oblikah sodelovali skozi čas in tako dosegli, da je na odru umetnost oživila.

V dvorani se je publika posedla ob lepo pripravljenih okroglih mizah.

Nekaj minut po 20. uri so na filmskih platnih sedanji in bivši mladi slovenski glasbeniki iz raznih koncev Argentine in sveta, ki so kdaj nastopili na PGV, napovedali začetek zlatega PGV! To so storili z veseljem in duhovitim štetjem, od 1 do 50 - s tem je bil večer uradno odprt.

Predsednica SDO - SFZ Gabriela Oblak je pozdravila navzoče. Sledil je pozdrav podpredsednika društva Zedinjena Slovenija Andreja Goloba in veleposlanika Republike Slovenije v Argentini g. Alaina Briana Berganta, ki sta mladim čestitala za nepretrgano organizacijo festivala skozi leta.

Po pozdravih je pa prišla na vrsto glasba!

Tako kot pri prvih PGV, je zborovsko petje tudi letos imelo svoje zastopnike. Mešani pevski zbor San Justo se je predstavil z "El señor Juan Sebastián" (M.E. Walsh) - zborovska v baročnem stilu ki opisuje življenje Johanna Sebastiana Bacha- in z Galičevim valčkom "Tebi, Slovenija".

Pri pesmi "Quién se ha tomado todo el vino" (La Mona Jiménez) je zbor v tipičnem ritmu cordobskega cuarteta z različnimi dinamikami zelo doživeto izrazil nostalgijo in zaskrbljenost, ko na mizi zmanjka vina.

Skozi leta je klavir na oder privabljal mlade pianiste in pianistke. Letos se je na PGV prvič predstavila Ariana Žigart in dokazala, da ima prvi talent za klavir. Valse Romantique avtorja C. Debussy je zaigrala z ekspresivnostjo in zelo dobro obvladanimi arpeggii. Nato je na oder povabila svojo učenko Majo Filipič, ki je prvič nastopila pred publiko. Skupaj sta zaigrali Sonatine Op. 54 No.3 (A. Diabelli). Mlado Majo bomo v prihodnjih letih gotovo še kdaj poslušali, saj se vidi, da ima veselje do klavirja.

Ariana je zaključila svoj nastop s tangom Verano Porteño (Astor Piazzolla). Navzoči smo lahko doživeli energijo in melanholijo, tako značilni za avtorja. Publika je odgovorila z močnim aplavzom.

Letos je zbor Slomškovega doma Ex Corde pripravil repertoar v treh jezikih. Najprej smo poslušali priredbo Changa Farías Gómeza skladbe El Pintao, gato ki so ga spisali bratje Díaz skupaj s priznanim Argentinskim folklornim pianistom in skladateljem Adolfo Ába-

50. PEVSKO GLASBENI VEČER

losom. Argentinska folklor je sama na sebi zelo zanimiva, vokalna izvedba folklornih skladb brez instrumentalne spremljave pa je celo poglavje zase. Zbor je zelo dobro izpolnil tudi ritmične izzive ki so normalno prepuščeni drugim glasbilom. Sledila je priredba Ivana Vombergarja Klemenove Slovenija brez mej, pri kateri so zborovsko petje spremljali Tomi Lenarčič s kitaro, Irina Podržaj na klavirju in Niko Kastelic na perujskem cajonu. Lepo je bilo slišati slovensko pesem, ki je poleg tega pozdrav naši domovini! Za konec smo poslušali tradicionalni duhovno narodni napev Down to the river to pray with Bring me a little water, Silvy, ki se je od enoglasne moške melodije prelil v dvoglasno in in štiriglasno s spremljavo tolkal Nika Kastelica. Drugo melodijo je potem zapel ženski del zbora s spremljavo ploskanja; končno pa sta se obe melodiji in oba dela zbora združili, in tako je pesem dosegla glasbeni vrhunec.

Baires Polka že več let publiko razveseljuje s skladbami bratov Avsenik, poslušamo jih na slovenskih obletnicah pa tudi na raznih družinskih praznovanjih. Na PGV ni bilo nič drugače! Z valčkom Le spomin deklica in polkama Spet na vasi in V deželi glasbe in petja so navdušili publiko in marsikomu je bilo žal, da v nabito polni dvorani ni bilo prostora za ples. Predno so zapustili oder so zaigrali še kratko verzijo svetovno znane "Na Golici", saj je znano, da "ni veselice, brez Golice".

Juana Lafita, Rafa Todarello in Luči Ayerbe Rant so nam podarili lepe izvedbe treh umirjenih akustičnih pesmi. Z lastno pesmijo Barro se je publika utopila v razmišljanje o tem, kako okoliščine oblikujejo našo osebnost. Moramo poudariti harmonične in melodične priredbe, s katerimi je trio dosegel, da so se glasovi zelo naravno in natančno ujemali; s tem so dodatno pokazali, da jih glasba tesno veže.

V starih poročilih smo zasledili, da so na festivalih nastopale tudi družinske skupine:

bratje in sestre, bratrance in sestrične. Svetovno znana pevca Bernarda in Marko Fink sta nekdanja bila med temi nastopajočimi. Bernarda je ob 50. PGV mladini voščila za nepretrgano delovanje in jim želela, naj bodo "uporni, kreativni in inovativni". Marko pa je, po drugi strani, čestital vodstvu SDO-SFZ "da še vedno ustvarjate ta prostor, ki da mladim pridejo na oder, zbirajo kilometrinu."

Matej in Cecilia Urbančič sta letos nabrala prve kilometre na tem odru. Veselo sta zaigrala "Najlepše pesmi" (Hazard), dvorana pa je utihnula, ko je Cecilia z občutkom zapela Andante Andante (ABBA). S "Cueca del vino nuevo" (F. Saravia) sta publiko popeljala po argentinskih vinogradih.

Več kot milijon

Besedilo Anka Savelli Gaser in Mirjam Oblak

Hodil sem pod Južnim križem, srečal mlade sem ljudi, srčne, dobre in vesele. To smo mi!

Desetletja tu živimo, se Slovence čutimo, bratje, sestre, ne pustimo, da izginejo.

Manj kot milijon nas tu živi, slovenske smo krvi. Več kot milijon prav dobro ve, da dobri smo ljudje.

Vrednote skrbno hranimo, da tu obstanemo. Več kot milijon prav dobro ve, da dobri smo ljudje.

Majhen narod poln vrednot smo, jih drugim posredujemo, v tem, prijatelj, bodi srečen, da živiš.

Bratje in sestre, zdaj strnimo se vsi, dokažimo, da pogumni smo mi.

Manj kot milijon nas tu živi...

Več kot milijon, več kot milijon, več kot milijon, več kot milijon, več kot milijon, prav dobro ve, da dobri smo ljudje!

„Oder za umetnika pomeni posebni košček sveta, kjer naj pokaže in dokaže ter deli z ljudmi ljubezen do izbrane umetnosti.“

Oder pa postane košček raja, ko veselje do glasbe delijo prijatelji.

To veselje smo lahko doživeli v skupini Get Funky. Člani skupine so za redne obiskovalce PGV stari znanci, saj smo jih že slišali pri skupinah Zlatorock, KM43 ali pa kot soliste. Tokrat so se združili in pripravili močan rock/funk repertoar, ki je dvorano kar pretresel z melodijami Red Hot Chili Peppers, Bruna Marsa in Čukov. Na ekranih so se ena za drugo prikazale razni posnetki, sinhronizirani z lučmi, ki so sledile melodijam, res prava vizualna ekstaza.

Pri zadnjih PGV je pogosto bil na odru kakšen član družine Mehle, npr. pri Charlies T, Uporniki ali Sitni. Tokrat je sta bila na vrsti Mikaela in Nacho, pod imenom Bratran-ci. S klasično "Siva pot" (A. Mežek) se je publika takoj pridružila petju. Sebastián Yatra je trenutno eden izmed najbolj priljubljenih pevcev med mladimi v Južni Ameriki, zato je publika na balkonu že od začetka z njima zapela "Un año". Duet je dokazal, da ima pravo veselje do moderne glasbe.

Pridružila sta se Sebi in Maksi Žnidaršič in fantje so skupaj zapeli zelo originalno pesem "The lion sleeps tonight" (The Tokens). Poseben komentar naj gre za Maksija, ki je publiko presenetil s falsetom.

Baritonist Luka Somoza Osterc je pozdravil: "Prvič sem pel na PGV leta 2001, ko je bil ameriški dolar enakovreden argentinskemu pesu. Imel sem veliko treme, ampak najbolj se spominjam goreče publike." Ta - ista publika, jih je nagradila z močnim aplavzom.

KM43 se najbolj domačega čuti z aktualnimi latinskimi/bachata ritmi. Zato so kar začeli z lastno priredbo pesmi "Moja" (Modrijani). Marsikdo se verjetno sprašuje, kako bi lahko imenovali njihov stil, ali je to morda latinska polka? To ni pomembno, glavno je, da so publiko in še posebno mladino razveselili. Gotovo bo v bodoče več takih verzij; a bodo morda kakšno Avsenikovo spremenili? Pri "Entre la tierra y el cielo" (Los Nocheros) so dokazali, da imajo dobro šolo, ko so triglasno zapeli uvodni del pesmi.

Hrast je po kratkem pozdravu publiko takoj zabrenkal prve akorde Kreslinove Ena pesem, ki je nam vsem znana, in pri kateri smo veseli zraven zapeli na čast ljudem 'ki se jih človek razveseli'. Sledila je, spet Kreslinova, Tisoč let. Za slovo pa so zaigrali bolj energično Campana in la noche (Los Tipitos). Ker se pa Hrast težko poslavlja od odra ob tolikih in tako močnih aplavzih, so nam podarili še dva bise, sicer Súbeta a mi voiture (Pappo), ki so jo prevedli v slovenščino, in Rekla je ne.

Veliki finale letošnje izdaje PGV je pa bila številna skupina, sestavljena iz glasbenikov raznih skupin in solistov, ki so skozi leta sodelovali na festivalu, ter iz obeh zborov, ki sta nastopila na letošnji izdaji. Skupaj so izvedli pesem Samo milijon, ki smo jo sicer že prej videli in slišali kot reklama za ta PGV. Zelo zanimivo je bilo v živo videti skupne energije ljudi, ki sicer običajno ne delijo odra, a so tokrat sestavili prav zanimivo zasedbo. Za zlato obletnico je bila ta pesem izjemen skupni dosežek, za 50. PGV pa pravi zaključek.

Toni Podržaj - Matjaž Rožanec

SAMO MILIJON | Pogovor s skupino AudioPristava

Nekaj tednov pred letošnjim PGV nas je na spletu lepo presenetil videospot, v katerem smo videli in slišali združene zборе, glasbenike, soliste. Zanimalo nas je, kako je ta projekt nastal, zato smo o njem povprašali Matjaža Rožanca, Adriana Gaserja in Pavla Groharja iz skupine AudioPristava.

→ Kako je nastal projekt "Samo milijon"?

Adrian: Samo milijon je zamisel, ki sem jo imel že pred štirimi leti, ko sem na YouTube zagledal video "Stand by me". To je del projekta Playing for change, katerega priporočam, da si ogledate! Avtorji posnetka so potovali po celem svetu in na cesti snemali različne glasbenike tako, da je vsak nekaj dodal prejšnjim izvajalcem.

Ko smo se pred dvema letoma dobili, da bi organizirali Rock pod Ombujem 2018, sem to zamisel posredoval Tončiju Oblaku. Bil je navdušen in tako je nastala skupina, ki naj bi projekt izvršila. Začeli smo z iskanjem talentov in skupini sta se pridružila Matjaž Rožanec za zvok in Marjan Loboda za video.

Pesem Samo milijon smo pa izbrali zato, ker so jo izvajali na prvem RPO, leta 1988. Z delom smo začeli leta 2018 in snemali Nejkota Skubica na bobnih. Žal je RPO 2018 zaradi več razlogov odpadel.

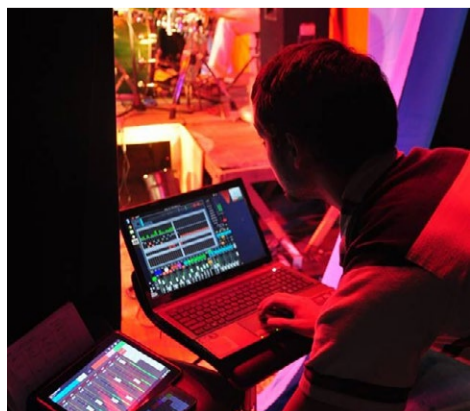
Letos je Tonči v večjo skupino mladih pripravil 50. PGV in za to slavje je bilo primerno, da smo obudili projekt Samo milijon in z njim zbrali ljubitelje glasbe vseh starosti, da bi skupaj olupšali pripravo na jubilej in zaključili večer na najboljši način.

→ Kdo je priredil besedilo in glasbo?

Adrian: Originalno besedilo smo malo spremenili, da bi lepše pokazali našo poslanstvo pod južnim križem. Novo besedilo sta imeli na skrbi Mirjam Oblak in Anka Savelli Gaser. Priredbe za glasbo in zborovsko petje pa je spisal naš vedno pripravljen Martin Sušnik.

→ Kakšen je bil odziv na ta projekt, so se glasbeniki radi pridružili?

Adrian: Odziv je bil res zelo dober. Takoj smo dobili vse glasbenike! Na žalost zaradi pomanjkanja časa nismo mogli poklicati in snemati več talentov. A obstaja možnost, da bi morda, če vam je bilo všeč, v bodoče pripravili kako drugo pesem v tej obliki. Morda celo z glasbeniki iz Argentine in Slovenije! Lahko že zdaj glasujete, katero želite!

→ Koliko ljudi je pa sodelovalo?

Adrian: V celem projektu je sodelovalo veliko ljudi in to je najlepše! Če štejemo glasbenike, zборе in vse tiste, ki smo pri projektu pomagali, nas je bilo blizu 70!!! Značilnost tega je, da ni potrebno, da se vsi umetniki zberejo ob istem času in na istem prostoru.

→ Kako je potekalo snemanje? Opazili smo, da je pesem posneta na različnih krajih, kako ste to organizirali in izvedli?

Matjaž: Snemanje je potekalo v več stopnjah: najprej smo snemali bobne in s tem vzpostavili ritmično podlago, ki je za tako tipično rock pesem prav temelj. Nato smo snemali vsa ostala glasbila, vsakega posebej, in sicer od najbolj ritmičnih delov do najbolj melodičnih. Ko pa je bila snemana že vsa instrumentalna podlaga, smo končno snemali še glasove: soliste in zборе. Med etažami smo lahko deloma že opravljali mešanje delov, ki so bili že snemani, in tako počasi oblikovali ideje v uresničeno pesem.

Glede prostorov za snemanje: bobne smo snemali kar pri Nejkotu, ker ima doma dovolj dobro akustično opremo, ki je ustrezala za projektno snemanje. Za ostala glasbila je bilo najlažje organizirati na Pristavi: ker se za glasbila ni potrebovalo posebnih akustičnih barv, nismo imeli veliko težav z akustiko prostorov. Najbolj delikatne odločitve glede akustike prostorov so prišle na dan s snemanjem solistov in zborov. Za soliste smo na Pristavi poiskali prostor, ki ni bil posebno odmeven, in tako dosegli zadovoljive rezultate. Ker nismo prišli do tega da bi oba zbora snemali skupaj, smo vsak zbor snemali kar doma, torej v San Justu in Slomškovem domu.

→ Da se toliko različnih posnetkov pripravi in potem montira je pa gotovo poleg znanja potrebna tudi primerna tehnologija... kako ste pa to uredili?

Matjaž: Ja, za snemanje zvoka smo rabili prenosni računalnik, seveda primerne mikrofone za različne instrumente, med mikrofoni in računalnikom pa digitalno mešalno mizo ali digitalno zvočno kartico. Za mešanje in masterizacijo smo se pa delali z dobrim računalnikom in ustreznimi programi na njem.

Za video snemanje je Marjan Loboda s seboj prinesel primerne ekipe, posebne luči in kamero, s katerimi je dosegel izredno dobre rezultate!

→ Ime AudioPristava je v naši skupnosti že več let znano, saj ste redno prisotni na naših prireditvah, pa tudi pri bolj zahtevnih odskih in glasbenih predstavah. Ali bi se nam predstavili, kdo ste, kako delate?

Pavel: Skupino AudioPristava danes sestavljamo Adrian Gaser, Aleš Grohar, Matjaž Rožanec in Pavel Grohar. Je pa tekom let sodelovalo kar nekaj drugih. Da se razume, kaj je AudioPristava, moramo potovati v čas in se vrniti v leto 2006, ko se je vse to pričelo. Takrat Pristava ni imela nobenih zvočnih naprav, za najmanjše prireditve smo si mo-

rali izposoditi zvočnik, ki ga je uporabljala folklorna skupina pri vajah, če je pa šlo za kaj malo večjega, na pr. mladinski dan ali obletnico, je pa bilo treba že najemati celotno storitev pri zunanjih ponudnikih in seveda dobro plačati.

Takrat smo se odločili, da je tega konec in sestavili projekt ter ga predstavili odboru Pristave in pa mladinskemu odboru. Seveda ni bilo od začetka lahko, še posebno starejši so se spominjali bivših poskusov, ki so vsi končali s pokvarjenimi, izgubljenimi ali ukradenimi napravami. Kar nekaj truda nas je stalo, dokler smo skeptike pregovorili, da bomo sestavili dobro usposobljeno skupino, in da ne bo nihče drug naprav uporabljal. In tako se je začelo: najprej samo ojačevalec in 4 zvočnike, leto pozneje mešalno mizo in stojala za zvočnike, in tako naprej. Vsako leto smo poskušali še kaj nabavit, za kar smo prosili odbore, da so nam od tega, kar so prihranili od najemnine na proslavah, nekaj dali, recimo, za en mikrofona.

Leta 2011 so nas prijatelji iz skupine E.Q.E. prosili, da bi jih na prosti zabavi po mladinskem dnevu ozvočili. Najprej nismo upali, ker je bila cela rock skupina za naše borne naprave prevelik izziv. Končno so nas pregovorili, in smo s skupnimi močmi to izpeljali. Uporabili smo vse mikrofone, kable in stojala s Pristave, Lanusa in še kakšnega prijatelja. Pa še tako so nekatere stvari manjkale in so jih lanuški fantje kupili in nam jih po mladinskem podarili. Še danes jih imamo. Za nas so relikvija in lep spomin.

Leto pozneje nas je Martin Sušnik prosil, da bi prevzeli zvok predstavitve njegovega muzikala "Utrip". To je bilo za nas izredno zahtevno, ker je bilo treba poznati muzikal do zadnjega detajla, da bi zvenelo prav tako kakor na zgoščenki (CD). Mesece smo jo vsak dan poslušali! Ker nam je takrat to odlično uspelo, so nas začeli klicati tudi iz drugih domov, iz centrale, Zedinjene Slovenije, in nam zaupati vsakič zahtevnejše naloge. Pevsko glasbeni večeri, muzikali, Rock pod ombujem, v zadnjem času pa še snemanje in masterizacija. Ko gremo v druge domove nekaj malega računamo (približno tretjino kot zunanji ponudniki) zaradi enostavnih razlogov: zvočne naprave so zelo drage in ko jih premikamo obstaja določeni riziko, dohodke v celoti porabimo za potrebna popravila in nakup novih, da se prilagajamo vsakič zahtevnejšim izzivom. S temi dohodki smo v trinajstih letih dosegli kakovostno opremo, poleg tega, da smo se ogromno naučili in lahko tako nudimo vsej slovenski skupnosti profesionalni nivo zvoka za zelo nizko ceno, to pa dovolj vsem znižati stroške najemnine zvočnih storitev.

Obstajajo pa tudi podobne skupine v drugih domovih, s katerimi z veseljem sodelujemo, se učimo, delimo nabrano znanje ali si posojamo naprave, še posebno s fanti iz San Justa. Lepo je videti, da se dolgoletni trud pozna v rasti velikosti in kvalitete podvigov, ker je to dokaz, da je slovenska skupnost v Argentini še živa in kulturno močna.

PROGRAM

Mešani Pevski Zbor San Justo

dir. *Andrejka Selan Vombergar*

- El señor Juan Sebastián | *María Elena Walsh*
- Tebi, Slovenija | *Jože Galič, prir. Tomaž Pirnat*
- Quién se ha tomado todo el vino? | *Jiménez Rufino, prir. Tomás Arinci*

Ariana Žigart

- Vals Romantique | *Claude Debussy*
- Sonatine Op. 54 No. 3 | *Anton Diabelli (štiričrno z Majo Filipič)*
- Verano Porteño | *Astor Piazzolla*

Pevski zbor Slomškovega doma Ex Corde

dir. *Marta Selan Brula*

- El Pintao | *Hnos. Díaz y A. Ábalos, prir. Chango Farías Gómez*
- Slovenija brez mej | *M. Klemen, prir. I. Vombergar*
- Down to the River to Pray with Bring me Little Water, Silvy | *Trad. duhovno narodni napev, prir. H. Ledbetter/J. Robinson*

Baires Polka

Franci Žnidar, Branko Marinič, Marko Medvešček, Toni Podržaj, Martin Marolt

- Le spomin deklica | *V&S Avsenik*
- Spet na vasi | *V&S Avsenik*
- V deželi glasbe in petja | *V&S Avsenik*

Juana, Rafa & Luči

Juana Lafita - Rafa Todarello - Luči Ayerbe Rant

- Stoj Marija | *Andrej Šifrer*
- Acariciar lo eterno | *Jeites*
- Barro | *Juana Lafita*

Matej & Cec

Matej in Cecija Urbančič

- Najlepše pesmi | *Hazard*
- Andante Andante | *ABBA*
- Cueva del vino nuevo | *Facundo Saravia*

Get Funky

Marjan Vombergar, Martin Marolt, Luka Škulj, Pablo Ocampo, Branko Marinič in Tomi Lenarčič

- Qué vas a hacer tan sola hoy? | *Viejas Locas*
- Sonce | *Čuki*
- Dark necessities/Dani California | *Red Hot Chili Peppers*

Bratran-ci

Mikaela in Nacho Mehle

- Siva pot | *Alexander Mežek*
- Un año | *Sebastian Yatra*
- Héroe | *Il Divo*
- The lion sleeps tonight | *The Tokens (ft. Sitni)*

KM43

Martin Marolt, Tomi Marolt, Damian Marinčič, Marjan Vombergar, Danilo Žgajnar, Pablo Ocampo, Peter Kopač

- Moja | *Modrijani*
- Fuego de noche/Vuelve | *Los Totoras*
- Entre la tierra y el cielo | *Los Nocheros*

Hrast

Milan Magister, Neško Skubic, Andrej Kocmur, Ivi Korošec, Mihi Klemen, Goran Magister

- Ena pesem | *Vlado Kreslin*
- Tisoč let | *Vlado Kreslin*
- Campanas en la noche | *Los Tipitos*

MISLI OB JUBILEJU

Vsaka umetnost ima svoje posebnosti, a morda je od vseh še najbolj posebna in čudovita ravno glasba. Očitno razumska zaradi matematičnega bistva je istočasno izredno čustvena zaradi neposrednega dostopa do srca, ki ne potrebuje reprezentativnosti, da rodi v nas globok afektiven odmev. Tesno povezana s telesom in njegovimi sposobnostmi je istočasno ena izmed najbolj jasnih manifestacij človekove duševnosti, toliko da si jo celo angeli znajo privoščiti. Časovna umetnost, saj se le v poteku časa lahko razvijata njen ritem in melodična vsebina, je pa tudi tista, ki se najbolj približuje večnosti, saj je čas ni zmožen porušiti.

Nietzsche si je celo drznil trditi, da bi življenje brez glasbe bilo napaka. Morda je misel pretirana; drži pa, da ima glasba običajno pomembno mesto v osebnem življenju vsakega izmed nas. Zato ni čudno, da je bila glasba tudi bistvena sestavina življenja slovenske skupnosti v Argentini. Slovenski narod ima poseben muzikalni čut in to nadarjenost so naši predniki vzdrževali ter jo uspešno posredovali mlajšim rodovom. Sadove smo spoznali v obilju. V naši skupnosti smo uživali glasbenike vseh vrst: klasične in moderne, akademske in popularne, soliste in zborovske pevce, instrumentaliste, skladatelje, izvajalce ... Ganljivo je, da je ta glasbeni nagon še vedno živo prisoten med nami.

Zato se lahko nocoj ponosno veselimo ob nič manj kot 50. pevsko-glasbenem večeru. Ta dejavnost živi že pol stoletja med nami in se razvija kot melodija, ki je znala ohraniti živost. Že petdeset let nas družijo v posebnem vzdušju, ki pripomore k enotnosti v različnosti, prav tako kot harmonični akordi. Odprimo torej uho in srce delovanju naših talentiranih članov ob jubileju te prireditve, ki je za naše glasbenike in tudi za vse poslušalce imela vedno izredno pomembnost. Melodija, ritem in harmonija pa naj vztrajno zazvenijo še v bodočnosti, v prid razvoju naših osebnih talentov in našega skupnega delovanja.

Martín Sušnik ob 50. PGV

OkrOgle OBLETNICE | Baron Žiga Zois (1747-1819)

Pred 200 leti, 10. novembra leta 1819, je v Ljubljani umrl baron Žiga (Sigismundus) Zois, slovenski razsvetljenec, podjetnik, gospodarstvenik, ornitolog, mineralog, pisatelj, mentor in največji slovenski mecen vseh časov.

Zoisov življenjepis

Žiga se je rodil 23. novembra 1747 v Trstu veletrgovcu Michelangelu in Ivani Katarini Kappus pl. Pichelstein. Prvo izobrazbo je dobil v očetovi hiši. Ko je imel 14 let ga je oče poslal v Reggio Emilio (Italija) v zavod za laične gojence tamkajšnjega semenišča, kjer se je učil italijanščino, nemščino, računstvo, risanje, arhitekturo in književnost. Leta 1765 se je vrnil v Ljubljano in svojo izobrazbo izpopolnjeval z branjem in potovanji.

Pri 21 letih je Žiga postal lastnik veletrgovine v Ljubljani, kmalu zatem je od očeta kupil železarno v Mislinji in fužinarske obrate v Bohinjski bistrici in Stari Fužini. Postopoma je kupal rudnike, gozdove, fužine, plavže in posestva (med drugimi posestvi je bil lastnik gradu Brdo pri Kranju). Ko je imel komaj 30 let je bil že najbogatejši in najuglednejši graščak in podjetnik v Sloveniji.

Pri vsem bogastvu pa se Žiga ni vdal lahkomišelnemu uživanju. Poleg skrbnega vodenja poslova je čas izrabil za študij in kulturno delo.

Okoli leta 1780 so se v njegovi hiši začeli zbirati največji pesniki, pisatelji in razumniki, ki so uživali Zoisovo duhovno in materialno podporo.

V zadnjih letih življenja je zaradi napredovanja protina postopoma ohromel. Po prihodu Napoleonove vojske v Slovenijo in vzpostavitvi Ilirskih provinc je Žiga Zois doživel precejšen gospodarski polom. Umrl je v Ljubljani 10. novembra 1819. Pogreba pri svetem Krištofu se je udeležila velika množica ljudi, vodil ga je ljubljanski škof Avguštin Gruber.

Delo barona Zoisa

Slovenske zgodovine in kulture si skoraj ne moremo predstavljati brez znamenitega mecenca Žiga Zoisa, barona Edelsteinskega. Bil je vsestranski človek - gospodarstvenik, razgledan naravoslovec z obširnimi znanjem jezikov, mineralog, geolog, zoolog, botanik, poleg vsega tega pa je bil pomemben preroditelj in mecen slovenske kulture.

→ Gospodarstvenik:

Trgovca: Žiga je bil lastnik veletrgovine in skladišč v Trstu in Ljubljani, kjer so poslovali in izvažali predvsem izdelke Zoisovih gorenjskih fužin (izvažali so celo v Brazilijo in Argentino). **Fužinar:** Že leta 1770 mu je oče prepustil železarno v Mislinji, zatem je kupil še fužine na Ja-

vorniku, v Mojstrani, Bohinjski Bistrici in Stari Fužini. Z znanjem mineralogije in geologije je dosegel izboljšati izkoriščanje železne rude in zmanjšati porabo kuriva. V najboljših letih fužinarstva je imel skoraj 1000 zaposlenih.

Posestnik: Od očeta je dedoval grad Brdo pri Kranju. Graščina je bila fevdalno bivališče in družabno zbirališče, pa tudi kraj, kjer je Žiga uredil vrt in velik rastlinjak (pozimi ogrevan), kjer je gojil eksotične rastline. V Ljubljani je kupil dvorec na Bregu, dokupil zemljišča ob palači in jih preuredil v park v katerega je bilo zasajenih okoli 2.500 dreves.

→ Naravoslovec:

Zois se je odlično spoznal na mineralogijo, kemijo, metalurgijo, rudarstvo in geologijo. Posvečal se je tudi zoologiji in botaniki.

Mineralog: Svojim delavcem v fužinah je naročal, naj zbirajo "zanimive kamne". Njegova zbirka (ki šteje nad 5.000 mineralov, rud in kamnin) je ohranjena v Prirodoslovnem muzeju Slovenije.

Zoolog: V Nuk-u sta ohranjena dva zvezka Zoisovih ornitoloških zapisov: Ornitološki dnevnik (Ornithologisches Journal) in Nomenclatura carniolica, v katerih sta prvič zapisana slovenska imena za večino tedaj znanih vrst ptic v Sloveniji.

Kot zoolog in botanik se je Žiga zavzelo zanimal za človeško ribico. Imel je vedno vsaj po dva živa primerka v svojem kabinetu in ju opazoval.

Geolog: Zanimanje za geologijo je bilo povod, da je Zois financiral večkratne vzpone na Triglav, da bi preverili ali so kamnine vulkanskega ali morskega izvora.

→ Mentor in mecen

Žiga Zois se je zavzemal za ideale izobrazbe in vzgoje kot glavni pogoj za materialni in duhovni napredek. Razsvetljenski ideali so se kristalizirali v tvorbi "Zoisovega kroga", kjer so se združevali nosilci tedanjih teženj po prenovi slovenskega jezika in narodne identitete.

V Zoisov krog so spadali Jurij Japelj, Blaž Kumerdelj, Jernej Kopitar, Anton Tomaž Linhart,

Valentin Vodnik, Feliks Anton Dev in drugi.

Zois je na prvo mesto postavil ureditev slovenskega knjižnega jezika: pripravili naj bi pravilno slovensko slovnico in izčrpan slovensko-nemški slovar. Prvo nalogo je uresničil Jernej Kopitar, drugo pa precej kasneje Cigale.

Kot razsvetljenski človekoljub je Zois čutil potrebo po poučnem berivu za preprosto ljudstvo. To je uresničil na Zoisovo pobudo Valentin Vodnik z "Veliko Pratico", ki je začel izdajati leta 1795. Temu namenu naj bi služil tudi prvi slovenski časnik, zato je Zois podpiral in financiral Vodnikove "Ljubljanske Novice".

Z moralno in gmotno podporo je Zois pomagal Linhartu ustanoviti "Družbo prijateljev gledališča", kjer je dozorela zamisel o "Kranjski komediji". Linhart je - po avstrijski in francoski predlogi - priredil komediji "Županova Micka" in "Matiček se ženi".

Žiga Zois je bil lastnik ene največjih in najboljše založenih zasebnih knjižnic v Sloveniji. Knjige je nabiral in kupal na potovanjih po tujini. Tako sistematično zbrana knjižnica je bila izredno pomembna. Knjižnico je vodil Zoisov tajnik Jernej Kopitar, ki je postal največji slovenski jezikoslovec tedanje dobe in začetnik slavistike. Po Zoisovi smrti je knjižnico odkupila država za licejsko knjižnico v Ljubljani.

Ali ste vedeli?

- Da je po Zoisu poimenovana silikatna rudnina - cojzit? To rudnino je odkril Žiga Zois na Svinški planini.
- Da je bil zaradi svojih zaslug Žiga Zois izvoljen za častnega člana Filharmonične družbe v Ljubljani?
- Da je dal Zois sezidati v parku ob graščini stolpno uro, da bi železarji prihajali na delo ob pravem času?
- Da je Zois zasnoval invalidski voziček, s katerim se je lahko premikal po stanovanju, ko je zaradi bolezni ohromel?
- Da je bil Žiga Zois začetnik industrijske revolucije v Sloveniji?
- Da je "Zoisova cesta" leta 1927 preuredil arhitekt Jože Plečnik, ki je tudi postavil Zoisovo piramido?
- Da je Zois s svojim tehničnim znanjem sodeloval oblastem pri razvoju železarstva, plovbi po Savi in Ljubljani ter pri izsuševanju Ljubljanskega barja?
- Da se v Sloveniji vsako leto podeli "Zoisova nagrada" in "Zoisovo priznanje" za dosežke v znanosti in razvoju, pa tudi štipendije za nardarjene dijake in študente?

Pripravil Jože Jan

SLOVEŽANŠČINA

Filozofska fakulteta Državne Univerze v Tucumanu, je praznovala svojih 80 let obstoja s pripravo mednarodnega kongresa, ki je potekal od 5. do 7. junija letos.

Intelektualci Argentine in sosednjih držav (sociologi, antropologi, doktorji, itd.), so na konferencah razpravljali o različnih temah, ki so se vrtele okoli glavne teme kongresa »Educación y política, hacia un nuevo humanismo« (»Izobraževanje in politika v smeri novega humanizma«). Predstavili so pa svoja dela in raziskave tudi profesorji in učenci naše univerze. Med njimi je bila moja sestrična, Anchi Porcelo Žakelj, učenka kariere Licenciatura en Letras, ki je predstavila študijsko delo »Slovežanščina. Cambio de código y préstamos lingüísticos entre descendientes de eslovenos en Tucumán«. (»Slovežanščina. Sprememba

kode in jezikovna posojila med slovenskimi potomci v Tucumánu«).

Za to delo je Anchi izbrala dve slovenski družini, ki živita v Tucumanu že več kot 30 let in je analizirala kako potekajo jezikovne izmenjave med španskim in slovenskim jezikom. Družini sta Žakelj Debeljak (1., 2. in 3. generacija) ter Diana Draksler in njen sin Marko (2. in 3. generacija).

Delo temelji na predpostavki, da si obe družini prizadevata vzdrževati in govoriti slovenski jezik v vsakdanjem življenju. Anchi je analizirala vrsto besed in stavkov, ki jih v navedenih družinah uporabljajo v govorici in pisanju, v katerih je ugotovila mešanico obeh jezikov, ter navedla možne razloge, zakaj se te »kodne spremembe« dogajajo v pogovoru.

Kot primer navajam nekaj analiziranih stavkov:
- Kako se imaš Marko? -Dobro mami, pero un poco cansado.

- Quiero comer kruh con sir.
- Alcanzame la flaška.
- Spravi sadje v heladero.
- Esto me hace acordar a las hribas.

Kot zaključek tega dela, je Anchi ugotovila, da obe družini želita ohraniti jezik svojih prednikov in ga posredovati novim generacijam. A zaradi vsakdanjih stikov s španščino (ki je uradni argentinski jezik), se oblike govorenja spreminjajo in se tako ustvari druga koda, ki jo brez težav razumejo vsi člani družine.

Bila je zelo zanimiva predstavitev. Opazila sem, da se veliko opisanega dogaja tudi v mojem vsakdanjem življenju, kjer se oba jezika neprestano mešata. Za konec, je Anchi poudarila važnost ohranjanja materinega jezika in z njim kulture in identitete naših prednikov, ki je končno tudi naša identiteta.

Alenka Domínguez - Tucuman

VOLITVE V ARGENTINI

Na nedeljo, 27. oktobra, so v Argentini potekale splošne in predsedniške volitve.

“Na predsedniških volitvah v Argentini je v nedeljo že v prvem krogu zmagal levičarski peronistični politik Alberto Fernandez, ki je prejel 48 odstotkov glasov volivcev. Fernandez bo moral takoj zavihati rokave, saj lahko pričakuje burne odzive trgov na vrnitev protekcionističnega peronizma v državo, ki je v hudi gospodarski krizi.” - je že 28. oktobra poročala slovenska STA.

Izid je bil že pričakovan, lahko bi celo zatrtili, da si je glede na avgustovske primarne volitve sedanjí predsednik malo opomogel, kar peronizmu obeta večje težave v parlamentu, saj najraje vlada ko sam šteje z absolutno večino.

Skupno število volilcev: 33.858.733

Število volišč: 100.155

Volilna udeležba: 80,86%
(26.595.460 volilcev)

Rezultati predsedniških volitev

(po provizoričnem štetju)

FRENTE DE TODOS - 48,10 %

12.473.709 glasov

Alberto Fernández - Cristina Fernández

JUNTOS POR EL CAMBIO - 40,37 %

10.470.607 glasov

Mauricio Macri - Miguel Pichetto

CONSENSO FEDERAL - 6,16 %

1.599.707 glasov

Roberto Lavagna - Juan Urtubey

FRENTE DE IZQUIERDA Y DE TRABAJADORES - UNIDAD - 2,16 %

561.214 glasov

Nicolás Del Caño - Romina Del Plá

FRENTE NOS - 1,71 %

443.507 glasov

Juan Gómez - Cynthia Hotton

UNITE POR LA LIBERTAD Y LA DIGNIDAD - 1,47 %

382.820 glasov

José Espert - Luis Rosales

Prazne / neveljavne glasovnice:

663.896 (2,49 %)

Še nekaj drugih rezultatov teh volitev:

- v provinci Buenos Aires je peronist Axel Kiciloff zmagal s 52 % (več kot 5.000.000 glasov), sedanja guvernerka Maria Eugenia Vidal je pa prejela slabih 38 % glasov.

- v državni prestolnici je s 55 % (čez 1.000.000 glasov) je bil ponovno izvoljen macrist Horacio Rodríguez Larreta

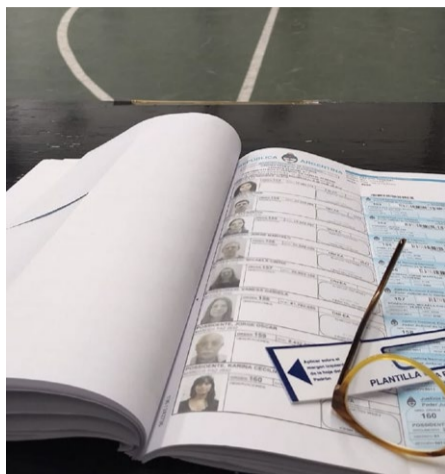
- od 257 sedežev v nižjem domu parlamenta jih bodo v naslednjih dve letih 120 imeli kirchneristi, 119 pa macrizem; v višjem domu (senatu) jih bo za tri leta kirchnerizem imel 37 od 72 in s tem zagotavljal lastni quorum, macrizem pa le 29.

Rezultati volitev v tujini:

Argentinske Slovence, ki smo upravičeni za glasovanje v Sloveniji, prav posebno zanimajo tudi glasovanja v tujini, zato še z nekaj podatkov o tem.

Imenik teh volilcev šteje 385.000 oseb, s čimer po številu prekaša 5 argentinskih provinc. Več kot polovica jih je v Španiji, ZDA ali pa Braziliji.

Na 134 diplomatskih predstavništvih je

glasovalo 49.324 volilcev (podatek še ni uradno potrjen), kar pomeni, da se je od zadnjih volitev 2015 število kar petkrat pomnožilo. A kljub temu ti volilci predstavljajo manj kot 0,2 % celotnega argentinskega imenika.

75,7 % teh volilcev je glasovalo za stranko Juntos por el Cambio (Macri), 16,3 % za Frente de Todos (Fernandez), preostali pa za druge stranke.

Kdo je novoizvoljeni predsednik Argentine?

- verjetno se je 18. maja 2019 prvič v zgodovini zgodilo, da je svojo postulatijo napovedal kandidat za podpredsednika (v našem primeru kandidatinja Cristina Fernandez Kirchner) in pri tem določil (določila), kdo bo njegov (njen) predsedniški kandidat

- kot odgovor na to drzno politično potezo je nato sedanji predsednik Macri za svojega spremljevalca v formuli imenoval (sedaj bivšega) peronista Miguela Angela Pichetta

- Alberto Angel Fernández, kandidat, ki ga je Cristina Fernandez izbrala, je bil rojen 2. aprila 1959; po poklicu je odvetnik, diplomiral je l. 1983 na pravni fakulteti UBA

- izvoljeni predsednik sam sebe rad predstavlja kot univerzitetni profesor, kar sicer res je. Po znanih podatkih poučuje kazensko pravo v eni skupini višjega ciklusa na pravni fakulteti UBA (Univerza v Buenos Airesu), kar ga zaposluje po eno učno uro na teden. To službo je nastopil dve leti po koncu študijev in ker ni titularni profesor predmeta tudi nima posebnega imenovanja ali dodatnih doktorskih in pedagoških študijev, prav tako ne kakih znanih ali pomembnih publikacij na strokovnem področju

- ni znano, če je kdaj bil zaposlen v kakem zasebnem podjetju ali če je delal kot samostojni odvetnik

- kmalu po koncu študija je že naredil prve korake v politiki in pri vseh vladah dosegel pomembna imenovanja: za vlado Raula Alfonsina je delal na Gospodarskem ministertvu, nato z Duhaldejem v provinci Buenos Aires, leta 2000 se je pridružil listi Dominga Cavalla kot poslanec v prestolnici, od leta 2003 dalje pa Nestorju in Cristini Kirchner. Z njima je dosegel najvišje položaje v vladi.

- do leta 2008, ko je zapustil vlado Cristine Fernandez Kirchner zaradi večjih nesporazumov in naenkrat postal eden izmed njenih najglasnejših kritikov

- za predsedniške volitve 2011 je namignil, da bo sam kandidat, a je končno podprl Cristino Fernandez Kirchner

- leta 2015 je pri predsedniških volitvah podpiral listo Sergia Masse, ki ji kljub dobri kampanji ni uspelo prebiti se v drugi krog

- leta 2018, ko je postalo jasno, da Cristina Fernandez Kirchner še naprej ohranja dejansko oblast med peronisti, se je vrnil v stranko

Mariana Poznič

Tako smo doživljali volitve

Pri volitvah sodelujejo člani volilnih odborov in pa zaupniki strank, ki jih v Argentini imenujemo "fiscales". Zadnje predsedniške volitve so potekale med 8. in 18. uro, za vsako volišče (povprečno 350 volilcev) je bil imenovan predsednik odbora in pa eden ali dva namestnika. Njihovo delo pa so lahko opazovali -in z njimi tudi sodelovali- zaupniki/"fiscales", ki so jih stranke pravočasno določile, ki pa niso nujno člani stranke.

Posredujemo vam nekaj prispevkov, ki nam malo opisujejo potek argentinskih volitev.

Prijavila sem se, da bom pri volitvah sodelovala kot "fiscal". Že ob 7. smo se morali zglasiti v šoli, da smo pripravili vse potrebno.

Med volilci je bilo več oseb starejših od 80 let, nekateri so kar po stopnicah prišli po volišča v drugem nadstropju, med njimi tudi moj stric Tone, ki je star skoraj 90 let. Pravi zgled, saj zaradi starosti zanj glasovanje ni obvezno, vendar je želel izpolniti svojo državljansko dolžnost.

Posebno me je prevzel slepi gospod, ki mu je sin pomagal pri glasovanju. Morda bi kdo rekel, da en glas ne bo ničesar spremenil, a meni se je prav njegov glas zdel najbolj pomemben, zaradi močne volje, ki jo je pokazal.

Preštevane glasov smo zaključili okoli 20. ure, jaz sem se utrujena a vesela vrnila domov, saj sem vsaj malo prispevala v dobro moje drage države Argentine.

Marta Koželnik

Letos sem že drugič sodelovala kot "fiscal" pri državnih volitvah, prvič za predsedniške in tako pomembne, kot so bile te. Prijavila sem se prostovoljno, saj sem prepričana, da je to lep prispevek demokraciji.

Presenetilo me je lepo vzdušje med vsemi, ki smo sodelovali, ne glede na stranke. Vsi smo bili dobro razpoloženi in pripravljeni sodelovati s čimer bi bilo potrebno.

Na volišču smo si krajšali čas s šalami, a vsi smo vedeli, da so volitve zelo pomembne. Od 8. do 18. ure so stalno prihajali volilci. Presenetila me je visoka udeležba (skoraj 80% v tej šoli), od mladih do starčkov. Dan je bil dolg in zahteven, toda izkušnja je bila zelo poučna. Priporočam vsakemu Argentincu, naj vsaj enkrat v življenju to izkusi. Ne glede na politično stranko je zelo dobro sodelovati za demokracijo!!!

Mikaela Puntar

V nedeljo sem prostovoljno sodelovala pri volitvah kot "fiscal" v šoli "Escuela primaria N 6 Nuestra Señora de la Merced" v San Justu.

Volilo je 80% volilcev in vse je potekalo mirno, a pri našem volišču je bilo treba biti kar pozoren. Zgodilo se je, da sem opazila, da je predsednica nekaj ovojníc spravila pod mizo. Nakar sem jo prosila, naj malo bolj pazi na to, da bodo vse ovojnice na mizi. Malo se je razburila, pa smo se končno dogovorile, da podpisujemo le po 5 ovojnic naenkrat. Tako sem pripomogla, da pri mojem volišču ni bilo nepravilnosti.

Tini Loboda

Letos sem se odločil da bom pri volitvah "fiscal". To sem storil zato, ker sem hotel doživeti novo izkušnjo, čeprav moram priznati, da sem bil precej manj navdušen, ko je dan volitev končno prišel.

Skupaj z bratom sva bila "fiscales" v isti šoli, to je "Escuela N 40" v Ciudad Evita, v občini La Matanza. V tej šoli so volili samo tujci brez argentinskega državljanstva. Zanimiva so bila imena in priimki volivcev. Veliko jih je bilo iz Bolivije in Paragvaja, nekaj pa jih je bilo tudi iz Francije, Izraela in od drugod.

Od 579 volilcev jih je glasovalo samo 200, to pomeni 34,5%. Čeprav je bil dan res dolg, je bilo tudi zanimivo se z drugimi pogovarjati, poslušati različna mnenja, spoznavati ljudi in razumeti kako živijo!

Študiram za profesorja telesne vzgoje, zato mi je bil še posebno zanimiv pogovor z gospo, ki je zaposlena v Ministrstvu za šolstvo in mi je celo pustila celo svoj stik. Pogovarjal sem se tudi z osebami, s katerimi smo bili skupaj pri istem volišču. Še posebno z možem, starim 61 let, ki je bil vojak, sedaj je arhitekt, študira pa še za odvetnika. Ljudi, ki so hodili mimo, je pozdravljaj z besedo "Compañeros", tako zavzeti peronist! Kasneje mi je povedal, da je katoličan, ki je bil krščen že kot odrasel, bralec svetega Avguščina in svetega Tomaža Akvinskoga, kar me je zelo presenetilo.

On je bil fiscal za politično stranko Frente de Todos, jaz pa za Juntos por el Cambio (čeprav ne podpiram vedno odločitev stranke). Imela sva res različna mnenja, kljub temu pa bogat pogovor. Izkušnje v življenju, vzgoja, med drugim, vplivajo na nas, zato ni čudno, da lahko tako drugače mislimo. Vesel sem pa, da sem imel to izkušnjo, v kateri sem čutil medsebojno spoštovanje in občudovanje. Miren sem bil tudi naslednji dan, ko sem videl sedanjega in bodočega predsednika skupaj v pogovoru, upam da bo tako še naprej.

Osebnostno čutim, da me težke razmere v državi preplavljajo, a po drugi strani mi tudi odpirajo um. Zato lahko povem, da sem vesel te izkušnje!

Matej Urbančič

V nedeljo, 27. oktobra, sem prvič nastopila kot "fiscal" na argentinskih predsedniških volitvah. Nikoli me ni zanimala politika, ampak tokrat sem prišla do zaključka, da se moramo tudi mladi zavzeti za to, v zdravem smislu, ne v fanatizmu, saj je v naših rokah bodočnost naših otrok in Argentine.

Kljub začetni tremi in strahu pred neznanim moram reči, da je bila izkušnja zelo zanimiva. Nastopala sem kot »fiscal general«, to pomeni da pri vsakem posameznem volišču v šoli nadomeščala tiste, ki so sami šli voliti ali so se želeli malo spočiti.

V naši skupini je bilo kar nekaj slovenskih znancev in bilo je zelo lepo vzdušje, prav tako tudi s tistimi, s katerimi smo se šele isti dan spoznali. Tudi z ostalimi skupinami smo se dobro razumeli.

Bila sem odgovorna za kontrolo pošiljanja telegramov, pregledala sem, če so bili v redu sestavljeni, jih slikala in nadzorovala, da so jih pravilno skenirali.

Okoli 22. ure je bil odposlan zadnji telegram in s tem smo zaključili naše delo.

Andrejka Puntar

Z bratom Matejem sva se vpisala za prostovoljno delo pri volitvah. V nedeljo sva se zgodaj zbudila in so naju peljali v Ciudad Evita, v šolo "Escuela Nro. 40". Bila je ura 8, a predsednika našega volišča ni bilo. Zato je prvi volivec moral ostati in sprejeti mesto predsednika, mi pa smo mu morali kar precej pomagati, ker sam ni dobro vedel, kaj mora narediti.

Med glasovanjem smo zapisovali razne podatke in zelo previdno podpisovali ovojnice, da ne bi bilo kaj narobe. Skozi cel dan smo kontrolirali število volilcev, da se je štetje vedno ujemalo. Kontrolirali smo tudi glasovnice, da so bile cele. Imeli smo pa nekaj težav, ker smo ob začetku dela prejeli samo eno glasovnico za vsako stranko, ostale pa naj bi prispevali zaupniki. A te sta imeli samo obe večji stranki in zato je bilo praktično nemogoče glasovati za kako drugo stranko.

Volišče je bilo namenjeno tujcem: prišli so voliti Rusinja, Italijanka, nekaj jih je bilo in Urugvajca, večina pa iz Paragvajca in Bolivije. Opazil sem, da so nekateri tujci prišli v Argentino samo zato, da so volili.

Obe sodelavki na volišču sta bili peronistki, v pogovoru so se izkazala zelo različna mnenja, a vse je potekalo v miru in spoštovanju. Obe sta poznali kar precej Slovencev.

Stvar je postala malo bolj napeta, ko smo šteli glasove. Predvsem zato, ker so se kar trije iz stranke Frente de Todos približali k naši mizi in hoteli biti zraven med štejem. Bil sem nervozen in malo nemiren, a sem ostal vedno pozoren, da so pravilno šteli.

Domov sem prišel zvečer in končno videl rezultate po televiziji!

Luka Urbančič

Letos sem bila že tretjič imenovana za delo pri argentinskih volitvah. Kar preseščena sem bila, ko me je veliko znanec vprašalo, če sem to službo sprejela. Seveda sem, ker je to moja dolžnost kot argentinska državljanica. Drugo preseščeno: volišče ni bilo v šoli ampak na nogometnem igrišču! Prostor res ni bil najbolj primeren, še manj udoben, pa nam je vseeno uspelo mirno in urejeno delati. Volilci so kar malo nezaupljivo gledali na neke vrste veliko kartonasto škatlo, ki je nadomeščala učilnico, kjer so morali glasovati...

Glasovnice smo v teh "škatlah" morali razvrstiti po številki liste, a v teku dneva jih je bilo treba kar nekajkrat preurediti, ker očitno nekaterim volilcem ni bilo prav, katero mesto je bilo "njihovim" dodeljeno.

V volilnem imeniku sem našla nekaj slovenskih priimkov, a med njimi nobena znanca.

Velika večina volilcev se je članom odbora prijazno zahvalila za delo, ki smo ga opravljali.

Sicer je pa glasovanje potekalo mirno, na mizi nikoli nista manjkala "mate" in "facture", in malo čez 20. uro smo lahko že odposlali naš telegram in s tem zaključili delo.

Mariana Poznič

V SLOVENIJI ALI ITALIJI?

Vsakič, ko potujem na obisk v Slovenijo, so izkušnje in doživetja drugačni. To se verjetno dogaja vsakemu od nas, kadar potuje tja. A zakaj bi pisal o tem letošnjem potovanju? Seveda se ponavljajo srečanja in ogledi, lepo se je dobiti z žlahtniki, s pevci in glasbeniki, tistimi, ki so nas obiskali tu v Argentini ali ne, s pisatelji, igralci itd.

A tokrat sem po zaslugi tržaških prijateljev Maurizia Marchesicha, urednice pri založbi Mladika Nadie Roncelli in pesnika, pisatelja, dramatika in novinarja Marija Čuka, bivšega direktorja slovenskega informativnega sporeda vsedržavne italijanske radiotelevizijske ustanove RAI, imel priložnost, da sem doživel Slovenski Trst. Vsi ti so nas obiskali tu v Buenos Airesu. Maurizio s skupino Triestango kar nekajkrat na tango festivalih, Nadia in Marij pa pred kratkim tu med nami.

In začudil sem se, kako je na tržaškem območju prisotna Slovenija, skoraj bi rekel, da nisem mogel verjeti glede na nasilno italijanizacijo, ki so jo Slovenci trpeli od konca prve svetovne vojne naprej. Ni čudno, da se je celo razmišljalo o Trstu kot morebitni slovenski prestolnici v projektu Zedinjena Slovenija iz leta 1848.

Maurizio me je popeljal naokrog, kjer sem imel priložnost videti slovenske šole, v katerih je pouk v slovenščini. Veliko otrok sem videl na igrišču med odmorom. Videl sem dvojezične plakate in napise, slovenske zastave. Ker je Maurizio pač moral na delo, nisem bil dolgo z njim.

Nato sem prišel v roke Marija (proti koncu dneva, v jedru mesta, še v Nadiene). Na Repentabru smo se srečali s predsednikom Mladike in Društva slovenskih izobražencev Sergijem Pahorjem ter z vikarjem za slovenske vernike v Tržaški škofiji, salezijanecem Tonetom Bedenčičem. Občini Zgonik in Repentabor imata slovensko županjo. Po raznih barih, kavarnah in kmečkem turizmu sem imel priložnost slišati klepet v slovenščini, videti slovenske časopise na pulatih, in to v Briščikih, Zgoniku, prav v mestu Trst. Prav tam, na ulici Donizetti 3, ima v prvem nadstropju sedež Slovenska prosveta, katere predsednik je Marij Maver. Kulturna krova ustanova združuje in usklajuje katoliško usmerjena društva na Tržaškem. Vsi prostori so lepo urejeni, bleščeče čisti in prijazni. Slovenska prosveta razpisuje natečaj in podeljuje priznanja Mladi oder amaterskim

PETER HANDKE | Nobelov nagrajenec slovenskega rodu

Švedska akademija je 10. oktobra podelila Nobelovo nagrado za literaturo za leto 2019: prejel jo je avstrijski pisatelj slovenskega rodu Peter Handke.

Peter Handke se je rodil leta 1942 v Grebinju na avstrijskem Koroškem, njegov rod po materini strani pa je slovenski. Deloma je živel na Koroškem in v Berlinu. Leta 1961 je opravil maturo v Celovcu in nato začel študirati pravo v Gradcu, vendar je študij opustil. Že ko je študiral, je izdal prva prozna besedila. Leta 1966 je izšel njegov romaneskni prvenec Sršeni. Od leta 1991 živi v Franciji v

dramskim skupinam. V prvem nadstropju je tudi Peterlinova dvorana (poimenovana po Jožetu Peterlinu, enem izmed ustanoviteljev Slovenske prosvete, revije Mladika, Društva slovenskih izobražencev in predvsem Radijskega odra). V tej dvorani se vsak ponedeljek zvečer od septembra do junija dobiva DSI (Društvo slovenskih izobražencev), ki prireja kulturna srečanja, debatne večere, predstavitve knjig, recitale, koncerte, projekcije filmov itn. Vodi ga predsednik Sergij Pahor. DSI prireja tudi študijske dneve Draga, ki potekajo na Opčinah pri Trstu v prvem septembrskem vikendu že 53 let.

V drugem nadstropju ima svoj sedež Radijski oder, radijska gledališka skupina, ki ji trenutno predseduje Maja Lapornik. RO pripravlja radijske igre za tržaško radijsko postajo Radio Trst A (ki sem jo tudi obiskal), sinhronizacije risank za televizijski spored in občasno tudi druge prireditve, npr. prireja natečaj za radijsko igro, pripravlja pesniške recitale itn.

V drugem nadstropju ima tudi sedež Knjižnica Dušana Černeta, predseduje ji Ivo Jevnikar, ki zbira zamejsko in zdomsko gradivo, ima zelo popolno zbirko zdomskega tiska. Knjižničarka je Lučka Kremžar.

V tretjem nadstropju ima sedež založba Mladika, njen predsednik je Sergij Pahor. Nastala je leta 1957, ko je začela izhajati istoimenska revija, štiri leta kasneje pa je začela izdajati knjižni program. Mladika izdaja dela zamejskih in zdomskih avtorjev (Alojz Rebula, Boris Pahor, Miroslav Košuta, Marij Čuk, Evelina Umek, Boris Pangerc, Vilma Purrič, Marija Pirjevce, Branko Rebozov, Alojzij Geržinič, Jože Mihevc), otroško literaturo, priročnike, zbornike. Izdaja predvsem leposlovje, veliko pa je pričevanjske in spominske literature. Izdaja dela v slovenščini, tudi prevode v italijanščino oz. v italijanščini tudi dela zgodovinskega in literarnega pomena, ki osvetljujejo slovensko prisotnost v Italiji (npr. antologija L'altra anima di Trieste). Mladika se vsako leto novembra udeleži slovenskega knjižnega sejma v Ljubljani. Revija Mladika izdaja članke s kulturno vsebino (literarne in zgodovinske eseje, ocene knjig, intervjuje, spominske zapise). Že 48 let razpisuje literarni natečaj za prozo in poezijo, prispevke dobiva iz zamejstva, matice in zdomstva.

V četrtem nadstropju, tam nisem bil, imajo svoj sedež še tržaška redakcija tednika Novi

glas (glavno uredništvo je v Gorici), Slovenska Vincencijeva konferenca in Zveza cerkvenih pevskih zborov.

Na ulici svetega Frančiška je bivša Tržaška knjigarna, žal sedaj kitajska trgovina. Čisto zraven, na številki 20, pa je sedež Slovenske kulturno-gospodarske zveze in Zveze slovenskih kulturnih društev v Italiji. V prvem nadstropju te stavbe je Narodna in študijska knjižnica v Trstu, tam sem spoznal obiskovalca Sama Pahorja z ženo, glavnega borca za slovenske pravice v Italiji.

Nova knjigarna, Tržaško knjižno središče, je na Oberdankovem trgu 7. V knjižnem središču se prodajajo v glavnem slovenske knjige, v njej pa tudi potekajo številni kulturni dogodki. Lep, velik in lepo urejen prostor z bogato knjižno izbiro.

In videl sem tudi Narodni dom. Načrtoval ga je Maks Fabiani v secesijskem slogu. V pritičju ima sedež Oddelek za mlade bralce Narodne in študijske knjižnice. Narodni dom so italijanski fašisti zažgali 13. julija 1920. Takrat so v njem imele sedež slovenske in druge slovenske organizacije, npr. gledališka dvorana, banka itn.

Končno sem spoznal tudi sedež RAI (Radio televisione italiana), kjer domuje slovenski oddelek za radio in televizijo. Spoznal sem Marka Tavčarja, odgovornega za slovenski novinarski program.

Kot sem že na začetku omenil, je presenetljiva slovenska prisotnost in urejenost vseh njihovih ustanov, seveda tudi njihovo število, še posebno prijetno pa je slišati toliko slovensščine. Celo v kavarni San Marco je bila prisotna slovenska beseda.

Naj se še javno zahvalim vsem tržaškim prijateljem za tako lep sprejem in čas, ki so si ga vzeli, da so mi vse razkazali (verjetno je še marsikaj, kar mi je ušlo iz spomina), kar sem tu opisal.

Obiskal sem tudi Gorico. Ta obisk je bil bolj turistične in ne toliko slovenske narave. Nisem bil prvič tam. V Rodni grudi sem opisal, kako me je presenetil mladenič, ki je po cesti pel italijansko canzonetto, a se na javnem telefonu pogovarjal z mamo v slovenščini. Takrat sem bil na predstavi v slovenskem gledališču, kamor sem pospremil igralko Urško Hlebec (film Moj ata, socialistični kulak, in seveda drugi). Je pa mesto povsem prazno. Urejeno, a brez življenja, vsaj kolikor sem opazil. Nekaj slovenskih napisov je bilo videti. Morda pa drugič kaj več o stari Gorici...

Rok Fink

nopolitične literarne refleksije. Sicer pa se ukvarja tudi s prevajanjem, v nemščino je prevedel številne knjige koroških avtorjev (Januša, Lipuša ...).

Leta 2013 je za zavzemanje za slovensko literaturo na Koroškem ter za njegov prijateljski angažma za pravice slovenske narodne skupnosti na Koroškem prejel Einspielerjevo nagrado, ki jo podelujeta Krščanska kulturna zveza (KKZ) in Narodni svet koroških Slovencev (NSKS).

vir: Družina

KOLEDAR

9. novembra ob 16.30
Zaključna prireditev SSTRMB

9. novembra ob 21. uri
"Puška fest" – vabi RAST 50
Naš dom San Justo

10. novembra
SLOVENSKI DAN in obletnica doma
Slovenska vas

15. novembra do 17. novembra
Martinovanje v Mendoza
Slovenski dom Mendoza

15. novembra
p. Miran Žvanut v Našem domu San Justo:
ob 19.00: srečanje s skupino Mladcev
in mladenk iz vseh domov.
ob 21.00: srečanje s slov. mladino
vseh okrajev.

16. novembra ob 19.30
X. Evropski Večer in 25.letnica F. S. Maribor
v slovenskem domu Carapachay.

18. novembra
p. Miran Žvanut v Slovenski hiši
ob 18. uri: srečanje z zakonci in odraslimi.

23. novembra ob 20. uri
Večerja -rifa- v Našem domu

24. novembra
Nedelja Kristusa kralja vesoljstva

8. decembra ob 10:00
Praznik Brezmadežne. Prvo sveto obhajilo.
Slovenska hiša

14. decembra ob 20:00
Folklorna veselica na Pristavi

24. decembra ob 21:00
Božična polnočnica
Slovenska hiša

17. novembra v Slomškovem domu
Mladinska sv. maša
ki jo bo daroval p. Miran Žvanut.

Po sv. maši: skupni
"Slovenski zajtrk"

LEPO VABLJENI!

MALI OGLASI

Krvavice, pečenice, suhe klobase
(prekajene), čevapčiče

lahko naročite pri Franciju Miklavcu
tel/whatsapp 11 2766 8343

“ ZA RAZMISLEK IN NASMEH ”

“En dober pregovor na dan, prežene slabo voljo stran”

PREGOVORI IN CITATI

DENAR

31. oktober so za "Svetovni dan varčevanja" razglasili leta 1924 v Milanu, kjer so se zbrali predstavniki 700 hranilnic iz 27 držav, tudi z ozemlja današnje Slovenije. Namen je bil poudariti pomembnost varčevanja za posameznika in za družbo kot celoto.

Po podatkih Svetovne banke je Slovenija na 35. mestu držav po višini prihrankov glede bruto domačega proizvoda, Argentino pa dobimo šele na 127. mestu.

Zgodovinarji pravijo, da so prve kovance poznali že okoli leta 700 pred Kristusom na področju današnje Turčije - bili so izdelani iz srebra in bronca. Bankovci so se pričeli uporabljati šele ob koncu srednjega veka. "Plastični denar" pa se je v obliki kreditne kartice pojavil leta 1950.

Poglejmo, kaj vse se je pisalo o denarju:

• Če ti denar ni služabnik, ti bo gospodar.
(Angleški pregovor)

• Ni mi preveč za denar, kajti denar mi ne more kupiti ljubezni.
(John Lennon, angleški pevec, kitarist in tekstopisec)

• Če se denar smeje, se pravica joka.
(Nemški pregovor)

• Denar nima idej.
(Jean-Paul Sartre, francoski filozof, dramatik in pisatelj)

• Denar in izbrušen nož si lahko v prid ali škodo obrneš. (Slovenski pregovor)

• Denar včasih res odstrani težave, vendar jih tudi naredi. (Lao Tse, kitajski filozof)

• Občudujemo talent, pogum, dobroto, ve-

like naloge in velike preizkušnje, spoštujemo pa samo denar. (Albanski pregovor)

• Denar je kakor gnoj: če ga ne raztrošiš, začne smrdeti. (Francis Bacon, angleški filozof, pisatelj, zgodovinar, pravnik in državnik)

• Denar ne naredi toliko dobrih prijateljev kakor pravih sovražnikov.
(Slovaški pregovor)

• Dajte torej cesarju, kar je cesarjevega, in Bogu, kar je božjega.
(Sveto pismo, Evangelij po Luku 20,25)

• Denar v mošnjčku bo vedno v modi.
(Angleški pregovor)

• Denar ne more ustvariti nič, kar bi bilo vredno življenja; le pesek je, ki nas obda s puščavo. (Antoine de Saint-Exupery, francoski pisatelj in letalec)

• Spregovorite o denarju in vsi bodo umolknili. (Nemški pregovor)

Izbral Jože Jan

p. MIRAN
ŽVANUT
med nami!

Petek, 15. novembra
v Našem domu San Justo:

ob 19.00: srečanje s skupino Mladcev
in mladenk iz vseh domov.

ob 21.00: srečanje s slov. mladino vseh okrajev.

V ponedeljek, 18. novembra,
v Slov. hiši:

ob 18. uri: srečanje z zakonci in odraslimi.

Prisrčno vabljeni!

VISOKO PRIZNANJE
ARGENTINSKO-SLOVENSKEMU
ZDRAVNIKU

V okviru 90. Nacionalnega kongresa kirurgije, ki se je vršil meseca oktobra v Buenos Airesu v organizaciji AAC - Asociación Argentina de Cirugía, je prejel visoko priznanje "Maestro de la Cirugía" dr. Juan - Jani Pekolj.

Dr. Pekolj je sin slovenskih staršev Majde Havelka in Janeza Pekolja, rojen v provinci San Luis. Po končanem študiju medicine je nadaljeval izobrazbo v Buenos Airesu. Kot kirurg, specialist za posege v jetrih, trebušni slinavki in žolčnem traktu dela v Italijanski bolnišnici v Buenos Airesu.

Čestitamo mu za visoko priznanje!

Svobodno Slovenijo podpirajo

KOPAC S.A.
Fábrica de tubos y envases de cartón

Antonio Podržaj e Hijos S.R.L.

Grupo HZ

briganti
PREMIUM LEATHER SHOES

GOLOMAX
SUPERMAYORISTA DE OFERTAS

CKC
LABORATORIOS CKC
ARGENTINA S.A.

CA
CONSULTORES
ASOCIADOS

oblak

SVOBODNO SLOVENIJO SOFINANCIRA URAD VLADE RS ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU.

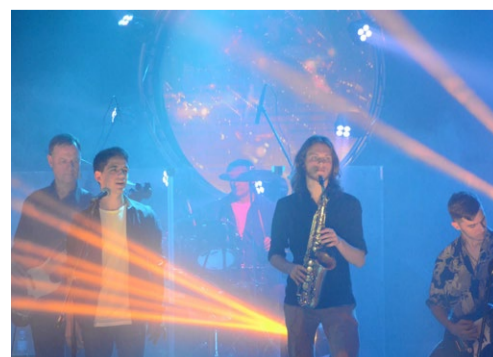
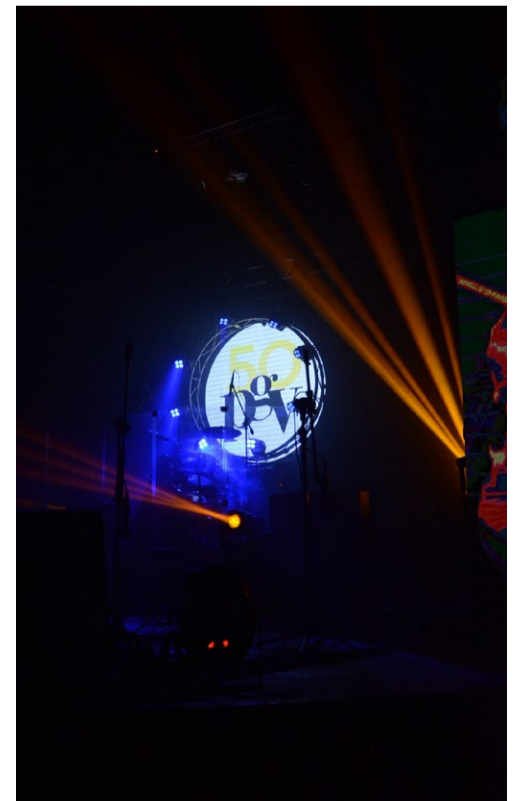
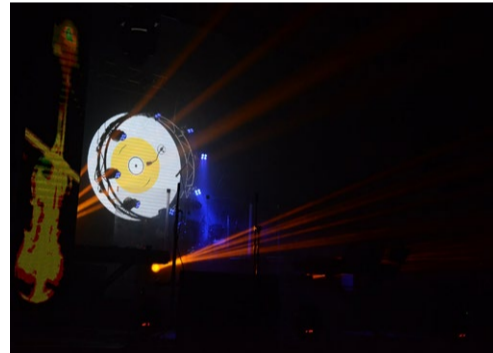
SVOBODNA SLOVENIJA | Glasilo Slovencev v Argentini
Ustanovitelj Miloš Stare
Lastnik društvo Zedinjena Slovenija
Predsednik Jure Komar

Uredniški odbor
Mariana Poznič, Cecilija Urbančič, Lucijana Hribar,
Sonja Tomazin, Jože Jan, Jože Lenarčič, Miloš Mavrič,
Marko Vombergar in Tomaž Žužek.

SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE
Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires - Argentina
email svobodna.ba@gmail.com
www.svobodnaslovenija.com.ar

Priloga s slikami

50. PEVSKO GLASBENI VEČER

Slike: Mati Godec in Barbara Krzisnik